

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15021974	Fonteboa	Coristanco	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
AFD	Actividades físicas e deportivas	CMAFD02	Guía no medio natural e de tempo libre	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1334	Guía de bicicleta	2022/2023	5	160	192

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	ÓSCAR ROMERO CHOUZA
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O título de Técnico en Guía non medio natural e de tempo libre recolle as figuras profesionais do título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas non Medio Natural, ao que substitúe, publicado mediante o Real Decreto 2049/1995, do 22 de decembro, polo que se establece o título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas non Medio Natural e os correspondentes ensinos mínimos, ao amparo da Lei Orgánica 1/1990, do 3 de outubro, de Ordenación Xeral do Sistema Educativo (LOGSE). O novo título integra e actualiza os contidos do anterior, adaptándovos á vez aos cambios legislativos en materia ambiental e ás novas tecnoloxías conseguindo desta maneira unha maior polivalencia profesional.

A competencia xeral deste título consiste en organizar itinerarios e guiar grupos por contornas naturais de baixa e media montaña, terreo nevado tipo nórdico, cavidades de baixa dificultade, barrancos de baixo rocha, medio acuático e instalacións de lecer e aventura, progresando a pé, con cordas, en bicicleta, en embarcacións e dacabalo, así como dinamizar actividades de tempo libre, adaptando todo iso aos participantes, respectando o medio ambiente e garantindo a calidade e a seguridade.

Este módulo profesional contén formación necesaria para desempeñar as funcións de determinar itinerarios e guiar a usuarios en bicicleta por terreos variados ata media montaña en condicións de seguridade e respecto ao medio ambiente, adaptándose aos usuarios.

A función de determinación de itinerarios inclúe aspectos como:

- ¿ A procura de información.
- ¿ A adecuación do itinerario en bicicleta ao perfil do grupo.

A función de guiado inclúe aspectos como:

- ¿ A atención das necesidades individuais.
- ¿ O coidado da contorna.
- ¿ A recollida de datos sobre a actividade.

As actividades profesionais asociadas a esta función aplícanse no ámbito de actividades deportivo-recreativas na natureza e turismo activo, deportivo ou de aventura nas áreas de organización, desenvolvemento, seguimento e avaliación de itinerarios en bicicleta e outro tipo de vehículos, por terreos variados ata media montaña e para todo tipo de usuario.

No desenvolvemento da actividade profesional aplícanse os principios de accesibilidade universal de acordo coa lexislación vixente.

A formación do módulo contribúe a alcanzar os obxectivos xerais a), c), d), f), i), ou), ou) e v) do ciclo formativo, e as competencias a), b), c), e), f), h), ñ), t) e ou) do título.

As liñas de actuación no proceso ensino-aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo partirán dun enfoque procedemental do módulo realizando simulacións na aula e fóra dela e utilizando unha metodoloxía activa e motivadora que implique a participación do alumnado como axente activo dun proceso de ensino-aprendizaxe, para realizar:

- ¿ Guía de grupos por itinerarios en bicicleta, adaptándoos á dinámica da actividade e do grupo de participantes.
- ¿ Dominio das técnicas de progresión e de condución da bicicleta polo medio natural.
- ¿ Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación.
- ¿ Autoavaliación e reflexión crítica.
- ¿ Respetto e a atención á diversidade.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	O deseño das rutas en bicicleta	Información sobre o deseño de rutas, recursos materiais e humanos, medidas preventivas e lexislación a aplicar.	38	20
2	O mantemento operativo da bicicleta.	Describe as pezas e compoñentes da bicicleta, identificando os seus usos e posibles avarías. Realiza as operacións de limpeza e coidado preventivo seguindo as instrucións do fabricante.	34	15
3	Aspectos prácticos dos itinerarios en bicicleta.	Obtención de información, técnicas de progresión en bicicleta, uso de instrumentos de navegación e elementos de seguridade nos itinerarios en bicicleta.	45	25
4	Protocolos de seguridade nas rutas en bicicleta.	Coñecemento e aplicación dos protocolos de seguridade. Técnicas de aproximación e evacuación. Fenómenos meteorolóxicos adversos. Actuación ante avarías mecánicas.	45	25
5	Valoración, análise e mellora das rutas en bicicleta.	Describe o proceso de avaliación dun itinerario en bicicleta e os seus diferentes compoñentes, incidindo na xestión da calidade e a satisfacción dos usuarios e usuarias.	30	15

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	O deseño das rutas en bicicleta	38

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para rutas en bicicleta, seguindo os procedementos, para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	SI
RA3 - Dirixe a progresión de grupos por itinerarios en bicicleta, adaptando as técnicas de conducción ás características do terreo e das persoas participantes	SI
RA4 - Oriéntase no medio natural e identifica os puntos de referencia por medio de instrumentos, mapas e indicios naturais	SI
RA6 - Avalía as rutas en bicicleta e analiza os datos compilados	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Detállouse a información sobre a ciclabilidade, a dificultade técnica, a distancia, o desnivel e a duración prevista da ruta
CA1.2 Determináronse os recursos materiais e humanos para a preparación de actividades por itinerarios en bicicleta
CA1.3 Seleccionáronse a bicicleta e o material necesario para a ruta
CA1.4 Realizáronse os axustes necesarios na bicicleta, para a adaptar á persoa usuaria e conseguir a ergonomía adecuada
CA1.5 Determináronse as medidas necesarias para previr e resolver situacións de perigo durante o desenvolvemento do itinerario en bicicleta
CA1.6 Analizouse a normativa relacionada con actividades no medio natural e a protección ambiental que é aplicable á preparación de itinerarios en bicicleta
CA3.1 Recolleuse a información para valorar o perfil, o nivel técnico e a experiencia das persoas participantes
CA3.2 Proporcionouse información sobre as características e os puntos de interese do itinerario, o uso do material e as normas de actuación relacionadas coa seguridade e co respecto polo medio natural
CA3.3 Explicáronse as técnicas de conducción que se deben realizar e a súa adaptación aos tipos de terreo, ás pendentes e á posible presenza doutros vehículos ou de peóns
CA3.4 Demostráronse as técnicas de conducción que se deben realizar e a súa adaptación aos tipos de terreo, ás pendentes e á posible presenza doutros vehículos ou de peóns
CA3.5 Manexouse a bicicleta de xeito seguro e eficaz por terreo variado ata media montaña
CA3.6 Estableceuse o ritmo de marcha adecuado á actividade e ao grupo
CA3.7 Adecuáronse os trazados ás dificultades do terreo e ás características das persoas participantes e dos vehículos
CA3.8 Analizouse a normativa de circulación sintetizando as normas referentes á utilización de bicicletas
CA3.9 Circulouse por contorno urbano respectando o código de circulación
CA4.1 Utilizáronse instrumentos, mapas e indicios naturais para se orientar en todos os tipos de condicións ambientais de montaña
CA4.2 Interpretáronse o mapa, o libro de rutas ou o GPS durante o itinerario sen interferir no ritmo da ruta

Criterios de avaliación
CA4.3 Identifícouse a simboloxía propia das descrições de rutas para bicicletas
CA4.4 Realizáronse itinerarios alternativos ante tramos con dificultade e perigo, seguindo criterios de seguridade
CA4.5 Elaboráronse descrições de rutas susceptibles de seren utilizadas por outras persoas usuarias
CA6.1 Elaboráronse fichas de avaliación da actividade
CA6.2 Recolléronse datos sobre a actuación dos/das guías e as reaccións do grupo na actividade
CA6.3 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.4 Detalláronse as pautas que cómpre seguir ante posibles condutas temerarias durante a actividade
CA6.5 Xustificouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados nas rutas
CA6.6 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.7 Propuxéronse medidas correctoras dos desaxustes detectados
CA6.8 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada
CA6.9 Elaborouse documentación dixital e/ou impresa sobre un itinerario en bicicleta

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Indumentaria persoal e material complementario.</p> <p>0Kit de ferramentas e recambios para ruta.</p> <p>Almacenamento e transporte do material e das bicicletas.</p> <p>Servizos complementarios. Transporte das persoas participantes.</p> <p>Consignas técnicas e de seguridade.</p> <p>Información que cómpre transmitir ás persoas participantes sobre o itinerario.</p> <p>Solucións en caso de posibles incidencias.</p> <p>Normativa que pode afectar a actividade.</p> <p>Adaptación da ruta e do material a persoas con diversidade funcional. Bicicleta tándem. Handbike. Triciclo.</p> <p>Ergonomía. Bikefit. Adaptación á persoa usuaria. Regulación de elementos móbiles.</p> <p>Sendeiros PR-GR. Rutas establecidas. Vías Verdes. Centros BTT. Bikeparks.</p> <p>Anotacións, libros de rutas, guías e outras fontes de información sobre itinerarios en bicicleta e rutas ciclables.</p> <p>Deseño, selección ou adaptación do itinerario en función das características do grupo e dos obxectivos da actividade.</p> <p>Obxectivos da ruta. Paradas e duración das fases.</p> <p>Determinación do material necesario e cálculo de necesidades para actividades de un día ou varios.</p>

Contidos

Avituallamento. Necesidades enerxéticas e de hidratación.

Sistemas de comunicación.

Manobras de montar e desmontar da bicicleta en marcha e en parado.

Valoración dos itinerarios por tramos.

Determinación da dificultade física e técnica dunha ruta.

Determinación do nivel de competencia da persoa usuaria nas técnicas básicas de conducción. Niveis de adquisición do dominio técnico. Erros na execución técnica e na aplicación do esforzo. Criterios de valoración. Síntomas de fatiga.

Técnicas avanzadas. Superación de obstáculos con elevación de roda dianteira e/ou traseira, desprazamento lateral simultáneo ou consecutivo de ambas rodas. Saltos. Bunny-hop.

Normativa de circulación en bicicleta. Regulamento xeral de circulación.

Normas de prevención de riscos.

Protocolo de actuación en caso de accidente.

Procedementos de conducción de grupos en bicicleta. Presentación dos/das guías e da actividade ao grupo. Adaptación, comprobación e distribución do material. Distribución, organización e control do grupo. Directrices dos agrupamentos e ubicación das persoas participantes. Transmisión de normas e procedementos en ruta e en estrada. Instrucións durante a actividade.

Respecto polo medio natural.

Cambio de velocidades e modificación do desenvolvemento en diferentes situacións. Pautas básicas de manexo do cambio.

Deseño de circuitos de habilidade en bicicleta. Enfoque recreativo e valoración do nivel técnico das persoas participantes.

Accións técnicas por terreos variados.

Técnicas de equilibrio.

Superación de obstáculos.

Freadas.

Ascenso e descenso de pendentes.

Curvas e trazadas.

Lectura e interpretación de guías, mapas, descrições de rutas e libros de ruta.

Libro de ruta para descrições de ruta en bicicleta.

Identificación de puntos de referencia significativos do itinerario.

Recoñecemento de puntos de interese da ruta.

Identificación da ruta sobre o terreo.

Seguimento de rutas e tracks con GPS ou teléfono intelixente.

Ubicación e localización de waypoints sobre a ruta con GPS.

Identificación de itinerarios alternativos sobre o mapa e sobre o terreo.

Elaboración de perfís de etapa e libros de ruta.

A orientación deportiva en bicicleta: MTBO.

Fichas de control de valoración da actividade: tipos.

Elaboración de trípticos de actividade. Información de interese e edición do contido.

Publicación de rutas en aplicacións específicas de internet.

Contidos

Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.

Compilación de información.

Modelos de valoración da dificultade física e técnica dunha ruta.

Análise da actividade, do grupo e dos/das guías, e valoración respecto ao programa.

Documentos de avaliación.

Elaboración de rexistros sobre comportamentos do grupo, actuacións do/da técnico/a ou guía, incidencias e axuste aos tempos previstos, incidencias que afecten a seguridade do desenvolvemento das actividades, e estimación do grao de seguridade da actividade.

Adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados na actividade guiada en bicicleta.

Elaboración de informes sobre a actividade. Propostas de medidas correctoras e de melloras na programación.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	O mantemento operativo da bicicleta.	34

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para rutas en bicicleta, seguindo os procedementos, para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	SI
RA2 - Realiza o mantemento operativo da bicicleta e prepara o material necesario para asegurar o seu bo estado e o seu correcto funcionamento	SI
RA4 - Oriéntase no medio natural e identifica os puntos de referencia por medio de instrumentos, mapas e indicios naturais	SI
RA5 - Dirixe o grupo en situacións de emerxencia, coordinando os recursos e as medidas de seguridade, e aplicando técnicas de rescate e evacuación en rutas en bicicleta	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Detállouse a información sobre a ciclabilidade, a dificultade técnica, a distancia, o desnivel e a duración prevista da ruta
CA1.2 Determináronse os recursos materiais e humanos para a preparación de actividades por itinerarios en bicicleta
CA1.3 Seleccionáronse a bicicleta e o material necesario para a ruta
CA1.4 Realizáronse os axustes necesarios na bicicleta, para a adaptar á persoa usuaria e conseguir a ergonomía adecuada
CA1.5 Determináronse as medidas necesarias para previr e resolver situacións de perigo durante o desenvolvemento do itinerario en bicicleta
CA1.6 Analizouse a normativa relacionada con actividades no medio natural e a protección ambiental que é aplicable á preparación de itinerarios en bicicleta
CA2.1 Caracterizáronse as pezas e os compoñentes da bicicleta e a súa funcionalidade
CA2.2 Cambiáronse as pezas e os compoñentes da bicicleta, e o material de reparación deteriorado, mantendo os criterios de eficacia recomendados
CA2.3 Desmontáronse e montáronse os elementos básicos da bicicleta, utilizando as ferramentas específicas
CA2.4 Realizouse o protocolo de revisión de bicicletas previa á práctica
CA2.5 Diagnosticáronse avarías básicas frecuentes da bicicleta
CA2.6 Arranxáronse avarías básicas frecuentes da bicicleta
CA2.7 Efectuáronse as operacións de limpeza e de engraxamento da bicicleta seguindo as pautas establecidas
CA2.8 Utilizáronse as ferramentas específicas na reparación e no mantemento da bicicleta
CA2.9 Realizáronse as accións de mantemento preventivo seguindo as instrucións establecidas polo fabricante
CA4.1 Utilizáronse instrumentos, mapas e indicios naturais para se orientar en todos os tipos de condicións ambientais de montaña
CA4.2 Interpretáronse o mapa, o libro de rutas ou o GPS durante o itinerario sen interferir no ritmo da ruta
CA4.3 Identificouse a simboloxía propia das descrições de rutas para bicicletas

Criterios de avaliación
CA4.4 Realizáronse itinerarios alternativos ante tramos con dificultade e perigo, seguindo criterios de seguridade
CA4.5 Elaboráronse descrições de rutas susceptibles de seren utilizadas por outras persoas usuarias
CA5.1 Definiuse o protocolo en casos de perigo ou accidente
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e de evacuación en caso de accidente
CA5.3 Detallouse a información necesaria aos grupos de rescate
CA5.4 Detalláronse os sinais de socorro
CA5.5 Sinalizouse a zona de rescate
CA5.6 Realizáronse técnicas de transporte de persoas accidentadas
CA5.7 Simuláronse as adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.8 Previuse a actuación ante unha avaría mecánica irreparable durante a ruta
CA5.9 Prevíronse as actuacións dos/das guías e do grupo en caso de necesidade de evacuación dalgún compoñente do grupo

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Indumentaria persoal e material complementario.</p> <p>OKit de ferramentas e recambios para ruta.</p> <p>Almacenamento e transporte do material e das bicicletas.</p> <p>Servizos complementarios. Transporte das persoas participantes.</p> <p>Consignas técnicas e de seguridade.</p> <p>Información que cómpre transmitir ás persoas participantes sobre o itinerario.</p> <p>Solucións en caso de posibles incidencias.</p> <p>Normativa que pode afectar a actividade.</p> <p>Adaptación da ruta e do material a persoas con diversidade funcional. Bicicleta tándem. Handbike. Triciclo.</p> <p>Ergonomía. Bikefit. Adaptación á persoa usuaria. Regulación de elementos móbiles.</p> <p>Sendeiros PR-GR. Rutas establecidas. Vías Verdes. Centros BTT. Bikeparks.</p> <p>Anotacións, libros de rutas, guías e outras fontes de información sobre itinerarios en bicicleta e rutas ciclables.</p> <p>Deseño, selección ou adaptación do itinerario en función das características do grupo e dos obxectivos da actividade.</p> <p>Obxectivos da ruta. Paradas e duración das fases.</p> <p>Determinación do material necesario e cálculo de necesidades para actividades de un día ou varios.</p> <p>Avituallamento. Necesidades enerxéticas e de hidratación.</p> <p>Sistemas de comunicación.</p>

Contidos

A bicicleta: partes e compoñentes básicos. Historia da bicicleta. Tipos de bicis e modalidades de práctica.

OMecánica básica. Reparación de picadas e cambio de cámara, reposición de líquido selador, cambio de cubertas, cambio de pedais, axuste de dirección, reparación ou cambio de cadea, cambio de cables, axuste do cambio, sustitución de zapatas e axuste de freo, cambio de pastillas e centraxe de pinza de freo.

Mecánica avanzada. Purga de freos, centraxe de roda, axuste de buxeiros, tubelizado de roda, e mantemento de forquita.

Almacenamento da bicicleta. Posición de repouso para a transmisión.

Transporte da bicicleta. Tipos de portabicicletas. Remolques específicos.

Limpeza e lubricación.

Normas de seguridade no taller e traballo con ferramenta específica.

Normas de organización no taller.

Mecánica e tipos de bicicleta.

Talles e xeometrías. Elección do talle acaído.

Zonas dun taller de bicicletas. Equipamento básico do taller, ferramentas e repostos. Materiais e produtos específicos.

Protocolo de revisión da bicicleta previa á práctica.

Pezas e compoñentes da bicicleta. Montaxe e desmontaxe dos compoñentes da bicicleta.

Detección de avarías e reposición de pezas e compoñentes.

Reparacións básicas e de emerxencia.

Mantemento preventivo da bicicleta. Revisión do cadro, axuste de dirección, cambio de cables, centraxe e regulación de freos, estado das zapatas ou pastillas, tensión dos cables e regulación de cambios, centraxe de rodas, comprobación de desgaste da cadea, suspensións e amortecedores.

Lectura e interpretación de guías, mapas, descrições de rutas e libros de ruta.

OO libro de ruta para descrições de ruta en bicicleta.

Identificación de puntos de referencia significativos do itinerario.

Recoñecemento de puntos de interese da ruta.

Identificación da ruta sobre o terreo.

Seguimento de rutas e tracks con GPS ou teléfono intelixente.

Ubicación e localización de waypoints sobre a ruta con GPS.

Identificación de itinerarios alternativos sobre o mapa e sobre o terreo.

Elaboración de perfís de etapa e libros de ruta.

A orientación deportiva en bicicleta: MTBO.

Protocolo de actuación en caso de accidente.

Sistemas de comunicación cos servizos de emerxencia. Procedementos de transmisión de datos sobre as persoas usuarias e a actividade.

Instrucións ao grupo en caso de accidente. Reagrupamento, asignación de papeis e tarefas.

Pautas de actuación ante a deterioración, a perda do material ou unha avaría irreparable.

Pautas de actuación ante un accidente.

Posta en práctica de alternativas á ruta prevista.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Aspectos prácticos dos itinerarios en bicicleta.	45

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Dirixe a progresión de grupos por itinerarios en bicicleta, adaptando as técnicas de condución ás características do terreo e das persoas participantes	SI
RA4 - Oriéntase no medio natural e identifica os puntos de referencia por medio de instrumentos, mapas e indicios naturais	SI
RA5 - Dirixe o grupo en situacións de emerxencia, coordinando os recursos e as medidas de seguridade, e aplicando técnicas de rescate e evacuación en rutas en bicicleta	SI
RA6 - Avalía as rutas en bicicleta e analiza os datos compilados	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Recolleuse a información para valorar o perfil, o nivel técnico e a experiencia das persoas participantes
CA3.2 Proporcionouse información sobre as características e os puntos de interese do itinerario, o uso do material e as normas de actuación relacionadas coa seguridade e co respecto polo medio natural
CA3.3 Explicáronse as técnicas de condución que se deben realizar e a súa adaptación aos tipos de terreo, ás pendentes e á posible presenza doutros vehículos ou de peóns
CA3.4 Demostráronse as técnicas de condución que se deben realizar e a súa adaptación aos tipos de terreo, ás pendentes e á posible presenza doutros vehículos ou de peóns
CA3.5 Manexouse a bicicleta de xeito seguro e eficaz por terreo variado ata media montaña
CA3.6 Estableceuse o ritmo de marcha adecuado á actividade e ao grupo
CA3.7 Adecuáronse os trazados ás dificultades do terreo e ás características das persoas participantes e dos vehículos
CA3.8 Analizouse a normativa de circulación sintetizando as normas referentes á utilización de bicicletas
CA3.9 Circulouse por contorno urbano respectando o código de circulación
CA4.1 Utilizáronse instrumentos, mapas e indicios naturais para se orientar en todos os tipos de condicións ambientais de montaña
CA4.2 Interpretáronse o mapa, o libro de rutas ou o GPS durante o itinerario sen interferir no ritmo da ruta
CA4.3 Identificouse a simboloxía propia das descrições de rutas para bicicletas
CA4.4 Realizáronse itinerarios alternativos ante tramos con dificultade e perigo, seguindo criterios de seguridade
CA4.5 Elaboráronse descrições de rutas susceptibles de seren utilizadas por outras persoas usuarias
CA5.1 Definiuse o protocolo en casos de perigo ou accidente
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e de evacuación en caso de accidente
CA5.3 Detallouse a información necesaria aos grupos de rescate
CA5.4 Detalláronse os sinais de socorro

Criterios de avaliación
CA5.5 Sinalizouse a zona de rescate
CA5.6 Realizáronse técnicas de transporte de persoas accidentadas
CA5.7 Simuláronse as adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.8 Previuse a actuación ante unha avaría mecánica irreparable durante a ruta
CA5.9 Prevíronse as actuacións dos/das guías e do grupo en caso de necesidade de evacuación dalgún compoñente do grupo
CA6.1 Elaboráronse fichas de avaliación da actividade
CA6.2 Recolléronse datos sobre a actuación dos/das guías e as reaccións do grupo na actividade
CA6.3 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.4 Detalláronse as pautas que cómpre seguir ante posibles condutas temerarias durante a actividade
CA6.5 Xustificouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados nas rutas
CA6.6 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.7 Propuxéronse medidas correctoras dos desaxustes detectados
CA6.8 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada
CA6.9 Elaborouse documentación dixital e/ou impresa sobre un itinerario en bicicleta

4.3.e) Contidos

Contidos
<p>Indumentaria persoal e material complementario.</p> <p>0Kit de ferramentas e recambios para ruta.</p> <p>Almacenamento e transporte do material e das bicicletas.</p> <p>Servizos complementarios. Transporte das persoas participantes.</p> <p>Consignas técnicas e de seguridade.</p> <p>Información que cómpre transmitir ás persoas participantes sobre o itinerario.</p> <p>Solucións en caso de posibles incidencias.</p> <p>Normativa que pode afectar a actividade.</p> <p>Adaptación da ruta e do material a persoas con diversidade funcional. Bicicleta tándem. Handbike. Triciclo.</p> <p>Ergonomía. Bikefit. Adaptación á persoa usuaria. Regulación de elementos móbiles.</p> <p>Sendeiros PR-GR. Rutas establecidas. Vías Verdes. Centros BTT. Bikeparks.</p> <p>Anotacións, libros de rutas, guías e outras fontes de información sobre itinerarios en bicicleta e rutas ciclables.</p> <p>Deseño, selección ou adaptación do itinerario en función das características do grupo e dos obxectivos da actividade.</p>

Contidos

Obxectivos da ruta. Paradas e duración das fases.

Determinación do material necesario e cálculo de necesidades para actividades de un día ou varios.

Avituallamento. Necesidades enerxéticas e de hidratación.

Sistemas de comunicación.

Manobras de montar e desmontar da bicicleta en marcha e en parado.

0Valoracións dos itinerarios por tramos.

Determinación da dificultade física e técnica dunha ruta.

Determinación do nivel de competencia da persoa usuaria nas técnicas básicas de condución. Niveis de adquisición do dominio técnico. Erros na execución técnica e na aplicación do esforzo. Criterios de valoración. Síntomas de fatiga.

Técnicas avanzadas. Superación de obstáculos con elevación de roda dianteira e/ou traseira, desprazamento lateral simultáneo ou consecutivo de ambas rodas. Saltos. Bunny-hop.

Normativa de circulación en bicicleta. Regulamento xeral de circulación.

Normas de prevención de riscos.

Protocolo de actuación en caso de accidente.

Procedementos de condución de grupos en bicicleta. Presentación dos/das guías e da actividade ao grupo. Adaptación, comprobación e distribución do material. Distribución, organización e control do grupo. Directrices dos agrupamentos e ubicación das persoas participantes. Transmisión de normas e procedementos en ruta e en estrada. Instrucións durante a actividade. Respecto polo medio natural.

Cambio de velocidades e modificación do desenvolvemento en diferentes situacións. Pautas básicas de manexo do cambio.

Deseño de circuitos de habilidade en bicicleta. Enfoque recreativo e valoración do nivel técnico das persoas participantes.

Accións técnicas por terreos variados.

Técnicas de equilibrio.

Superación de obstáculos.

Freadas.

Ascenso e descenso de pendentes.

Curvas e trazadas.

Protocolo de actuación en caso de accidente.

Sistemas de comunicación cos servizos de emerxencia. Procedementos de transmisión de datos sobre as persoas usuarias e a actividade.

Instrucións ao grupo en caso de accidente. Reagrupamento, asignación de papeis e tarefas.

Pautas de actuación ante a deterioración, a perda do material ou unha avaría irreparable.

Pautas de actuación ante un accidente.

Posta en práctica de alternativas á ruta prevista.

Fichas de control de valoración da actividade: tipos.

0Elaboración de trípticos de actividade. Información de interese e edición do contido.

Publicación de rutas en aplicacións específicas de internet.

Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.

Compilación de información.

Contidos

Modelos de valoración da dificultade física e técnica dunha ruta.

Análise da actividade, do grupo e dos/das guías, e valoración respecto ao programa.

Documentos de avaliación.

Elaboración de rexistros sobre comportamentos do grupo, actuacións do/da técnico/a ou guía, incidencias e axuste aos tempos previstos, incidencias que afecten a seguridade do desenvolvemento das actividades, e estimación do grao de seguridade da actividade.

Adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados na actividade guiada en bicicleta.

Elaboración de informes sobre a actividade. Propostas de medidas correctoras e de melloras na programación.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Protocolos de seguridade nas rutas en bicicleta.	45

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Dirixe o grupo en situacións de emerxencia, coordinando os recursos e as medidas de seguridade, e aplicando técnicas de rescate e evacuación en rutas en bicicleta	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Definiuse o protocolo en casos de perigo ou accidente
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e de evacuación en caso de accidente
CA5.3 Detallouse a información necesaria aos grupos de rescate
CA5.4 Detalláronse os sinais de socorro
CA5.5 Sinalizouse a zona de rescate
CA5.6 Realizáronse técnicas de transporte de persoas accidentadas
CA5.7 Simuláronse as adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.8 Previuse a actuación ante unha avaría mecánica irreparable durante a ruta
CA5.9 Prevíronse as actuacións dos/das guías e do grupo en caso de necesidade de evacuación dalgún compoñente do grupo

4.4.e) Contidos

Contidos
Protocolo de actuación en caso de accidente.
Sistemas de comunicación cos servizos de emerxencia. Procedementos de transmisión de datos sobre as persoas usuarias e a actividade.
Instrucións ao grupo en caso de accidente. Reagrupamento, asignación de papeis e tarefas.
Pautas de actuación ante a deterioración, a perda do material ou unha avaría irreparable.
Pautas de actuación ante un accidente.
Posta en práctica de alternativas á ruta prevista.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Valoración, análise e mellora das rutas en bicicleta.	30

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Avalía as rutas en bicicleta e analiza os datos compilados	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Elaboráronse fichas de avaliación da actividade
CA6.2 Recolléronse datos sobre a actuación dos/das guías e as reaccións do grupo na actividade
CA6.3 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.4 Detalláronse as pautas que cómpre seguir ante posibles condutas temerarias durante a actividade
CA6.5 Xustificouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados nas rutas
CA6.6 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.7 Propuxéronse medidas correctoras dos desaxustes detectados
CA6.8 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada
CA6.9 Elaborouse documentación dixital e/ou impresa sobre un itinerario en bicicleta

4.5.e) Contidos

Contidos
Fichas de control de valoración da actividade: tipos.
0Elaboración de trípticos de actividade. Información de interese e edición do contido.
Publicación de rutas en aplicacións específicas de internet.
Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.
Compilación de información.
Modelos de valoración da dificultade física e técnica dunha ruta.
Análise da actividade, do grupo e dos/das guías, e valoración respecto ao programa.
Documentos de avaliación.
Elaboración de rexistros sobre comportamentos do grupo, actuacións do/da técnico/a ou guía, incidencias e axuste aos tempos previstos, incidencias que afecten a seguridade do desenvolvemento das actividades, e estimación do grao de seguridade da actividade.
Adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados na actividade guiada en bicicleta.
Elaboración de informes sobre a actividade. Propostas de medidas correctoras e de melloras na programación.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Como evidenciamos en páxinas pretéritas, no apartado reservado para os procedementos e os instrumentos que imos a empregar para a avaliación do alumnado, podemos ver que buscamos a máxima variedade posible co obxectivo de poder adaptarnos a cada un dos suxeitos e ós contidos que estamos a traballar. Consideramos que non serven os mesmos instrumentos para as 6 Unidades Didácticas que conforman o ano académico de cada módulo, dado que abordamos contidos do máis variopinto, tendo que escoller cal é o elemento que mellor se axusta para poder valorar o desempeño do alumnado.

É por iso, que se considerará o emprego de tarefas de avaliación individuais, en grupo, tarefas que empregan as TIC, tarefas de desenvolvemento físico, tarefas de autoavaliación, tarefas de coavaliación ou proxectos de investigación sobre os temas que estamos a tratar na aula. Todo iso co obxectivo de levar a cabo un proceso de avaliación variado, mais sobre todo, na procura dunha avaliación formativa, unha avaliación para a aprendizaxe, na que o alumnado valore que se está a ponderar tanto a súa evolución respecto ó nivel inicial como o esforzo nas probas prácticas e demais elementos.

Moitas das tarefas de avaliación serán de observación do día a día, co que se trata de facer cotiá o proceso avaliativo, optimizando o éxito deste. Para tal efecto, empregaremos os cuestionarios de aula, os debates ou as actividades de aula que, xeralmente, se desenvolven por grupos, adaptando instrumentos como as rúbricas, escalas graduadas, escalas de valoración ou listas de control.

A programación desta materia vai a xirar en torno a dous grandes eixos, sobre os que se traballarán os correspondentes resultados de aprendizaxe e criterios de avaliación. O alumnado deberá superar tódolos os criterios de avaliación designados como *¿mínimos exigibles¿*, non compensando as excelencias nuns coas carencias noutros (débase acadar o 50% da puntuación de cada ítem para optar a superar a materia).

PROBAS PRÁCTICAS E TEÓRICAS

Cada unha das Unidades Didácticas que imos abordar neste curso terá, cando menos, dúas probas teóricas e/ou prácticas nas que o alumnado executará elementos traballados durante as sesións previas. Polo xeral, procurarase que sexan un mínimo de entre 4 e 6 actividades de avaliación por cada trimestre, para gozar así dun amplo abano de posibilidades á hora de cualificar ó alumnado. As probas serán tanto individuais coma grupais, existindo aquelas de desempeño individual, resolución de problemas e autoavaliación/coavaliación do traballo diario. O obxectivo é coñecer a evolución do nivel de execución unha vez finalizada a progresión metodolóxica establecida polo docente. Isto implica que existe unha avaliación inicial, que se levará a cabo, xeralmente, a través da observación do docente e empregando o material e instrumentos destinados. O carácter aberto da proposta dependerá da unidade didáctica que se estea a abordar, mais os alumnos coñecerán en cada unidade as actividades a realizar para que poidan ter un seguimento sinxelo da evolución da súa cualificación.

ANÁLISE DE FONTES DOCUMENTAIS

No desenrolo de cada UD o profesorado propondrá a realización de actividades de carácter teórico-práctica enfocadas a unha mellor comprensión dos contidos. Con isto buscamos que o alumnado comece a familiarizarse coa busca, lectura, tratamento e análise da información, sempre adaptándose ó nivel educativo no que se atopan. Para tal fin, poderán valerse de calquera fonte documental que teña un mínimo de rigor científico (libros, artigos, páxinas de internet especializadas...). Estes traballos serán enviados ó profesorado en data e forma. Algunhas destas actividades serán complementadas coa exposición oral diante dos/as compañeiros/as.

Se un alumno, por lesión ou outros motivos (sempre debidamente xustificadas por un profesional), non puidera realizar a totalidade da práctica física, tratarase de outorgar un rol que poida desempeñar dentro das tarefas propostas, entendendo que son tarefas que contan con variedade de funcións e matices para o traballo de tódolos integrantes. Se aínda así non fose posible realizárase unha modificación da tarefa para que puidera ser levada a cabo polo devandito alumno ou proporiáse unha tarefa alternativa, mais na medida do posible sempre se procura a inclusión e participación do alumno que non pode levar a cabo práctica física.

Finalmente, a cualificación de final de curso provirá da ponderación dos diferentes resultados de aprendizaxe, detallados nos pertinentes criterios de avaliación, que se poden consultar na presente programación.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que o alumnado non supere algún dos resultados de aprendizaxe detallados como conditio sine qua non ou a ponderación total establecida para cada un deles non alcance a cualificación dun 5.

i. Recuperación dalgún resultado de aprendizaxe:

O alumnado que non supere a avaliación dalgún dos resultados de aprendizaxe que forman parte do módulo, realizará probas e actividades de recuperación en base ao descrito nas unidades didácticas, sempre en relación con ese RA e os criterios de avaliación que o compoñen. No caso de que non acaden unha cualificación positiva ó longo dos trimestres, terán a posibilidade de recuperar esa avaliación nun exame final en xuño.

ii. Recuperación da avaliación final do módulo:

No caso de que o alumnado non supere o módulo, distínguense dúas posibles situacións:

- Realizarase un informe individualizado para o alumnado en base ao artigo 39 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial. Neste informe, establecerase unha serie de actividades para poder superar o módulo, abordando todos aqueles resultados de aprendizaxe contemplados como básicos. Farase un seguimento mediante titorías previamente organizadas, conducentes á proba/actividades finais.

Alumnado que repite curso

Neste caso o alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións, tal e como se o cursase por primeira vez.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

En base ao artigo 25.2 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial, e ao artigo 48.3 do Decreto 114/2010, a avaliación caracterízase por ser un proceso continuo no que é imprescindible a asistencia do alumnado á clase.

O alumnado que acumule un 10% das horas do módulo como faltas non xustificadas perderá o dereito á avaliación continua e tendo que adecuarse ao procedemento extraordinario.

Proba extraordinaria: desenvolverase nas datas comunicadas pola xefatura de estudos. A data será publicada xunto cos calendarios de avaliación e será realizada polo alumnado con Perda do dereito a avaliación continua (PDAC)

Criterios de calificación da proba extraordinaria: califícase de 0 a 10 puntos, e constará de 2 partes, unha teórica e outra práctica ou suposto práctico.

Parte 1: Teoría. 50% Realizarase unha proba teórica na que entran todos os contidos de teoría impartidos durante o curso nas sesións de teoría e práctica, centrándose naqueles RA máis importantes de cara á consecución das competencias profesionais.

Parte 2: Práctica. 50%. Dadas as particularidades da formación de Guía no Medio Natural e de Tempo Libre, nas probas de avaliación extraordinarias, o alumnado levará a cabo supostos prácticos e/ou probas prácticas, en función dos resultados de aprendizaxe a avaliar.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Para avaliar a práctica docente e o proceso de ensino aprendizaxe levarase a cabo un proceso de reflexión e análise crítica por parte do docente.

Dito proceso terá lugar semanalmente, onde quedarán reflectidos os aspectos máis destacados de cada sesión, tanto no referido ó alumnado como ó desenvolvemento docente. Finalmente, quedará constancia con periodicidade mensual nas actas de reunión do Departamento. Neste proceso tomaranse en consideración os seguintes indicadores:

Proceso de ensinanza aprendizaxe		Escala		
1	2	3	4	5

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valórouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

Indicadores de logro da práctica docente		Escala		
1	2	3	4	5

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valórouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

De acordo co artigo 48.4 do Decreto 114/2010 do 1 de xullo, informarase ao alumnado, ao comezo de cada unidade didáctica, sobre os resultados de aprendizaxe e os criterios de avaliación que serán aplicados para evidenciar a adquisición das competencias propias do currículo. Farase de maneira expositiva ao comezo do curso, así como o comezo de cada unidade, informando tamén sobre o nivel mínimo suficiente para acadar unha avaliación positiva.

O módulo divídese en 3 avaliacións e proba final de xuño nas datas establecidas para tal fin. O resultado da avaliación realízase en termos de

cualificacións expresadas en escala numérica do 1 ao 10 sen decimais, ponderando o valor asignado a cada un dos RA. Considéranse acadados os resultados de aprendizaxe cando as calificacións sexan iguais ou superiores a 5, coa excepción de aqueles criterios de avaliación que non foran tipificados como *¿requisito mínimo¿*.

Ó comezo do curso académico, levarase a cabo unha avaliación inicial a través dunha proba de coñecementos teórico- práctica, a cal permitirá ó docente establecer o nivel inicial e as medidas a tomar para poder comezar con garantías cada unha das unidades didácticas. Esta versará sobre os contidos mínimos a traballar en cada unha das unidades didácticas, ligando os contidos co visto en formacións anteriores, como pode ser a materia de Educación Física en Educación Secundaria.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

. Forma este apéndice un dos aspectos chave da presente programación, tendo en conta a idiosincrasia coa que pretendemos abordar o proceso de ensinanza- aprendizaxe. O noso obxectivo é facer este proceso o máis individualizado e flexible posible para poder chegar a todo o alumnado dunha maneira semellante, sen facer distincións por ningún tipo de elemento diferenciador como poden ser as características especiais de cada quen.

Así, coidamos que esta programación é o suficientemente maleable para poder chegar a tódolos suxeitos que forman parte do proceso educativo. En consonancia, valoramos que a atención á diversidade debe estar totalmente planificada e pautada, sen deixar marxe á improvisación. Isto vai a garantir unha práctica educativa que democratice e sexa garante de igualdade de oportunidades no noso Centro.

O feito de contar con alumnado destas características non debe explicar a toma de medidas de carácter extraordinario, senón que buscamos o carácter integrador da materia para que coa programación establecida poidamos abordar calquera tipo de circunstancia, considerando estas como un elemento de riqueza e non un atranco para desenvolver a labor docente.

Con todo, é común que no traballo diario haxa que facer fronte a diversos tipos de adaptacións que satisfagan a diversidade que atopamos no aula. Podemos falar de adaptacións non significativas ou adaptacións significativas en función da necesidade de adaptar ou non elementos prescritibles do currículo.

Así, tratarase de levar a cabo unha variedade de adaptacións non significativas, que permitan ao alumnado seguir o currículo ordinario. Entre as medidas que se levarán a cabo neste apartado están as seguintes:

-Progresión e gradación das actividades de aprendizaxe. Pretendendo que as tarefas e actividades que se levan a cabo nas sesións sexan unha progresión metodolóxica de conceptos básicos que ó final desenvolvan no concepto ou produto final de aprendizaxe. Amais, estableceranse diferentes niveis de calidade en cada unha das tarefas, podendo acadar os obxectivos das mesmas nun grado básico, nun alto grado ou nun grado superior ao programado, para aquel alumnado con altas capacidades.

-Tarefas de reforzo ou ampliación. O alumnado que se atope en ambos extremos de nivel de aprendizaxe proporáse tarefas a realizar fóra do período lectivo e que permitan ó alumnos con dificultades acadar o currículo básico, así coma o alumnado con altas capacidades desenvolver a súa motivación e nivel de dominio, podendo ampliar coñecementos ou asentarse os que xa forman parte do repertorio motor, posto que diferentes estudos demostran que unha maior competencia motriz do alumnado tradúcese nuns maiores niveis de práctica de actividade física, un dos obxectivos principais que perseguimos desde o Departamento.

-Agrupacións de traballo estables. Durante a maior parte das unidades didácticas, os/as alumnos/as atoparanse inseridos nun grupo de traballo estable ata o remate da unidade. Con este grupo de traballo levará a cabo tarefas prácticas, probas de avaliación e tarefas de aprendizaxe en xeral. A composición do grupo e rotatoria ó longo de cada unidade e é conformado polo docente, que trata de formar grupos heteroxéneos onde a riqueza de niveis favorecerá que todos acaden os obxectivos curriculares e os estándares de aprendizaxe no nivel básico.

Neste apartado será común o emprego do rol *¿alumno-titor¿* dalgún alumno/a con gran capacidade na materia para axudar a algún compañeiro con dificultades. No presente curso académico, debido ás restricións provocadas pola pandemia da COVID-19, este apartado será adaptado a cada un dos contidos abordados ou incluso cancelado, co fin de garantir a máxima seguridade entre o alumnado e o profesorado.

-Tarefas flexibles e con diversidade de roles. Os contidos seleccionados son, na súa maioría, contidos nos que o alumnado pode desempeñar diferentes tipos de roles, o que flexibiliza o proceso educativo en función dos intereses e capacidades destes. Por iso, se un alumno presenta dificultade na execución dun rol, e probable que poida desempeñar un rol diferente e acadar de igual xeito os obxectivos e estándares propostos. Amais, as tarefas son flexibles en canto a adaptación de material, para facilitar o desenvolvemento técnico, cognitivo, perceptivo etc. Cando aínda así exista na clase algún suxeito que non pode conseguir os obxectivos da tarefa, pasarase a unha tarefa diferente que transmita os mesmos conceptos.

-Adaptacións pedagóxicas ordinarias. Exemplos disto son a atención ou explicación individualizada a aquel alumnado con dificultades ou con altas capacidades así como o emprego de diferentes pautas a nivel verbal, imaxe/vídeo ou esquemas que acompañen as explicacións. Outros casos máis concretos e que poden requirir un tratamento especial na materia de Educación Física polo seu carácter eminentemente práctico son:

- Alumnos con necesidades educativas especiais. Aqueles que requiran apoios e atencións educativas adaptadas ó grao de discapacidade que presenten ou trastornos graves de conducta. No primeiro caso, en función da mesma, tomaranse as medidas máis adecuadas para conseguir o maior rendemento e integración do suxeito/s. No segundo caso, actuaremos en consecuencia do Regulamento de Réxime Interno do Centro e co Departamento de Orientación (reunión a principios de curso), para poder facer un seguimento e actuación consonte ás pautas recibidas de aquel alumnado con hiperactividade, síntomas disruptivos, autismo, síndrome de Asperger...

- Alumnado con algún tipo de lesión. O alumnado que presente lesións de longa duración que lle impidan realizar a práctica diaria nas sesións deberán aportar ó docente un xustificante onde se explique con claridade meridiana e por un profesional do ámbito sanitario o problema existente e o tempo estimado de baixa. A avaliación adaptada para este tipo de contratemplos incluírá a realización de actividades teóricas sobre aqueles contidos que esteamos a traballar nas sesións (con ou sen exposición diante dos compañeiros), elaboración de materiais (coa axuda do docente) que complementen a aprendizaxe propia e dos/as compañeiros/as, participación nas actividades levadas a cabo na sesión que non requiran de desenvolvemento físico (colocación de material, arbitraje, dirección de quecementos ou volta á calma...), etc.

Cando aínda deste xeito resultase imposible para os alumnos acadar os elementos prescritibles do currículo ordinario, terían que levarse a cabo adaptacións curriculares significativas. Dentro deste grupo, poderían ter lugar algunha das medidas que se citan a continuación:

- Supresión ou modificación de obxectivos. Aquel alumnado que non foran quen de acadar algún dos obxectivos esenciais cos que conta a materia para ese curso e nos casos en que se amosaran inútiles as medidas non significativas.

- Modificación de contidos. Para aqueles cunha tipoloxía que lles impedirá levar a cabo os contidos citados na programación para o seu curso.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Traballarase en consonancia co resto de módulos que forman parte deste módulo formativo. Dadas as particularidades do módulo de Guía en Bicicleta, buscarase relacionar todos os contidos con outros módulos como poden ser Organización de Itinerarios, Guía Ecuestre, Guía de Baixa e Media Montaña ou Manobras con Cordas, dada a súa importancia na organización de itinerarios seguros e inclusivos.

Amén disto, educar en valores significa estender a educación de xeito que non se limite ao aprendizaxe e ensinanza de materias e habilidades, senón que se busque acadar metas relacionadas co ámbito moral e civismo co obxectivo de formar cidadáns responsables. Así ben recollido na Lei Orgánica de Educación 2/2006 do 3 de maio que «a educación é o medio máis axeitado para construír a súa personalidade, desenrolar ao máximo as súas capacidades, conformar a súa propia identidade persoal e configurar a súa comprensión da realidade, integrando a dimensión co

gnoscitiva, afectiva e axiolóxica.

A partir deste tipo de educación baseada en valores e na obtención dunha educación integral, é un instrumento para crear unha sociedade mellor, formada por cidadáns críticos e responsables, dispostos a comprometerse cunha sociedade máis xusta e igualitaria apostando pola promoción da saúde, o medio ambiente e consumo racional.

Polo tanto, os aspectos para lograr a educación en valores serán: educación moral e cívica, igualdade de xénero, educación ambiental e de consumo, educación para a saúde, hábitos de estudo e fomento da lectura.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Para conseguir unha maior motivación no alumnado realizaranse unha serie de actividades complementarias e extraescolares que se recollen neste apartado. A partir destas actividades búscase que o alumnado teña contacto coa realidade á que se enfrontara tras a realización do ciclo formativo.

Realizaranse actividades con profesionais do sector como tertulias e visitas técnicas

As visitas a empresas espertan gran interese nos alumnos, constituíndo experiencias que normalmente se lembran. Este método permite o contacto coas empresas reais onde se desenvolven as tarefas que serviron de contido para a aprendizaxe nas aulas. Contribúen a unha maior relación entre as empresas e o mundo docente.

A eficaz utilización deste método require a preparación por parte do profesor da visita e uns coñecementos previos dos alumnos do que van ver. A planificación previa e a organización facilitan o que a visita sexa realmente efectiva. As etapas na organización da visita de empresa serían:

- 1) Planificación. Partindo dos obxectivos didácticos selecciónase a empresa, contáctase coa dirección e planifícase a visita.
- 2) Formación dos alumnos sobre a empresa, o sector e o mercado no que opera a empresa.
- 3) Desenvolvemento da visita con exposición por parte dos expertos dos distintos aspectos da empresa e a súa problemática.
- 4) Posteriormente á visita, exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes e conclusións da visita. Debate en clase dos resultados da visita.
- 5) Redacción dun informe da visita por parte dos alumnos participantes. As visitas a empresas constitúen un bo método para poñer en contacto os alumnos coa realidade empresarial.

Saídas ó medio natural, onde o alumnado realizará as prácticas en situación real, organizando itinerarios a través de diferentes medios de desprazamento.

10.Outros apartados

10.1) Medidas sanitarias

Dadas as circunstancias actuais e se as Autoridades Sanitarias non permitan a presencialidade das clases, se realizarán distintas tarefas: actividades de reforzo, de investigación, casos prácticos, clases online.

A avaliación se realizará de forma telemática mediante videoconferencia proporcionando con anterioridade ao alumnado as instrucións para que poidan realizar o exame de xeito correcto.

O alumnado deberá ter cámara web e un dispositivo para realizar o examen o día e hora prevista.